

ACCOUNTANT OF EXPERT-COMPTABLE?

door Drs L. J. M. Roozen

In het Aprilnummer van dit blad schrijft Dr Louis Perridon onder bovengenoemde titel een bijdrage, waarin hij o.m. bezwaren aanvoert tegen enkele gedachten in mijn opstel in het Januarinummer.

De bezwaren van de heer Perridon richten zich practisch uitsluitend tegen het laatste gedeelte (punt 7) van mijn opstel.

1. Het komt mij voor, dat de heer Perridon het onderscheid, dat ik voor een overgangperiode maakte tussen Nederlandse (en Duitse?) t.o.v. andere accountants, wat te zwaar neemt en op een niet door mij bedoelde wijze accentueert. Ik zou er geen enkel bezwaar tegen hebben, wanneer de keuze van alle accountants, óók van de Nederlandse, genoemd werd, een keuze „à titre personnel”. Daarbij zou echter toch aan het lidmaatschap van bepaalde accountantsverenigingen een bijzondere betekenis moeten worden gehecht, zulks zowel vanwege de opleiding, als om de traditie, welke zich binnen die verenigingen gedurende meer dan een halve eeuw in gunstige zin heeft ontwikkeld. Dat ik hierbij geen „tour de force” maak, bewijst mijn stelling, dat „nog een directe waarborg moet worden geschapen tegen individuele verschillen in de beroepsuitoefening enz.” (blz. 28), kortom, dat zijn lidmaatschap van bv. het N.I.v.A. *niet zonder meer* de keuze van een accountant rechtvaardigt.

2. Volgens de heer Perridon baseer ik de door hem vermeende „discriminatie” op een verschil in deskundigheid. Zulks is slechts ten dele juist. Ik heb namelijk de deskundigheid „slechts een conditie voor de vervulling van de functie” genoemd. (zie punt 2b) Niet alle bedrijfs-economische deskundigen, en zelfs niet alle bedrijfs-economische adviseurs zijn accountants. Ik twijfel er niet aan, of ook in Frankrijk en andere landen zijn bekwame bedrijfseconomen in grote getale te vinden (misschien was mijn veronderstelling in dit opzicht zelfs wel gunstiger dan de heer Perridon de situatie schildert). Of deze bedrijfseconomen echter de gespecialiseerde deskundigheid bezitten, welke de accountant voor de vervulling van zijn functie behoeft, met name de contrôle-deskundigheid, waag ik te betwijfelen. In mijn studie over de wettelijke regeling van het beroep in België (M.A.B. 1954/No. 3) constateerde ik, dat elke aanduiding van een opleiding in die richting in de daar besproken, Belgische publicatie ontbrak. Is de toestand in Frankrijk anders? De heer Perridon schrijft: „Het grondig verschil met de expert (-comptable) zit hierin, dat de comptable agréé niet de inrichtings- en contrôleleer heeft bestudeerd”. Hieruit moet worden afgeleid, dat de expert-comptable dit wel heeft gedaan. Juist op dit punt mis ik echter concrete inlichtingen in de overigens zo interessante uiteenzetting van mijn opponent.

3. De heer Perridon ignoreert volkomen, hetgeen ik onder punt 2b over de *functie* van de accountant heb gezegd.

Zelf zegt hij over de functie: „deze persoon (de accountant) is geroepen om de theorie in practijk te brengen”. Is dat nu het kenmerk, waardoor de accountant zich van andere functionarissen onderscheidt? Ik meen van niet. Iedere bedrijfseconoom heeft deze „roeping”, of hij nu accountant is, of adviseur tout court of (bijvoorbeeld) hoofd van een onderneming.

Daarentegen heb ik gesteld, dat „het wezen van de functie schuilt in de onpartijdigheid van het oordeel, op grond waarvan partijen daaraan een

zodanige betekenis hechten, dat het kan dienen om tot overeenstemming te komen". De heer Perridon schrijft nu: „het is voor degene, die de functie uitoefent mogelijk er een bestaan in te vinden, wanneer er een maatschappelijke *vraag* naar bestaat". Is er in Frankrijk in feite vraag naar een functie, zoals ik die heb omschreven? Als ik het betoog van de heer Perridon nauwkeurig lees, dan ben ik versterkt in mijn mening, dat zulks in het algemeen gesproken niet het geval is. Zelfs waar hij kennelijk alleen het oog heeft op de bedrijfseconomische adviezen, schrijft mijn opponent: „er bestaat geen vraag naar bedrijfseconomisch geschoolde accountants", en waar hij spreekt over het grootbedrijf merkt hij alleen een behoefte aan bedrijfseconomische adviezen op. Waar ik zulk een grote betekenis hecht aan de onpartijdigheid van de accountant, zal de lezer begrijpen, dat ik mij afvraag, wat de heer Perridon bedoelt met de „grotere bewegingsvrijheid van de Nederlandse accountant" t.o.v. zijn Franse collega en dat ik de zinsnede: „De Kostprijsberekening kan zelfs ongewenst zijn, want dan wordt ook de jaarwinstbepaling vanzelf scherper", onmogelijk kan misverstaan!

4. Het argument van de non-discriminatie, genoemd in het laatste gedeelte van Dr Perridon's critiek, is omkeerbaar en m.i. dan logischer. Primair gaat het er om, dat accountants worden ingeschakeld, die beantwoorden aan de behoefte aan een deskundige en onpartijdige verificatie. Non-discriminatie houdt in, dat daarbij geen rekening wordt gehouden met nationaliteiten.

Overigens heb ik zelf als ideaalbeeld geschetst de toestand, waarin de eigen bedrijfsaccountants worden ingeschakeld. In de ideaaltoestand nu, zullen de bedrijfsaccountants meestal dezelfde nationaliteit bezitten als het door hen gecontroleerde bedrijf. Ik propageerde dit ideaal echter niet uit een oogpunt van non-discriminatie, doch ter vermijding van doublure.

5. Ik zou een onvruchtbare polemiek tussen de heer Perridon en mij willen vermijden. Daarom stel ik hem voor, dat hij, zo dit mogelijk is, in dit maandblad nadere inlichtingen verschaft over het beroep in Frankrijk. Daarbij zou hij mede als uitgangspunt kunnen nemen, mijn kritische beschouwing over de wettelijke regeling in België (zie voor), waaruit hem zal blijken, dat het waarlijk nog om andere dingen gaat dan (alleen) de deskundigheid van de accountant.

Misschien is de heer Perridon in staat o.a. nadere inlichtingen te geven omtrent de vakopleiding, in het bijzonder betreffende de zgn. contrôle-leer, omtrent het bestaan van een beroepsreglement, dat kan worden vergeleken met (niet alleen de Ereregelen, doch ook) het Reglement van Arbeid van het Nederlands Instituut van Accountants, omtrent de tucht-rechtelijke verantwoordelijkheid, en omtrent de verenigbaarheid, naar Franse opvatting, van het commissariaat met de functie van accountant.

De gekwalificeerde, Nederlandse accountants zullen met belangstelling van deze nadere gegevens kennis nemen. Het is er hun niet om te doen te suggereren, dat er buiten hun land een voor hen a.h.w. nog te ontginnen gebied zou bestaan. Integendeel zien zij als hun belang, dat in de Europese landen een eigen accountantsstand tot ontwikkeling komt, die de toets van de vergelijking met hun eigen beroep kan doorstaan, waardoor, middels samenwerking, een beroepsuitoefening op internationaal niveau de internationalisering van het bedrijfsleven op de voet kan volgen.